

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců JUDr. Věry Šimůnkové a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph. D., ve věci **žalobce: X X X**, spolek, se sídlem X, X, proti **žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí**, sídlem Na poříčním právu 1, Praha 2, o **žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 8. 2015, č. j. 2015/45580-231/1,**

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u zdejšího soudu dne 20. 10. 2015 domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje (dále jen „prvostupňový orgán“) ze dne 9. 7. 2015, č. j. 094556/2015/KUSK (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci přiznán za dobu od 1. 6. 2015 do 30. 6. 2015 státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilým dětem v zařízení X X v celkové výši 608.000,- Kč. Žalobce namítá nezákonnost napadeného i prvostupňového rozhodnutí. Uvedl, že žalovaný nesprávně krátil v měsíci červnu státní příspěvek na nezletilé děti X X, X X a X X (dále též jen „tři nezletilé děti“) za dobu, po kterou se nacházely na letním pobytu v domácnosti své pečující tety. V odůvodnění žalovaný uvedl, že nezletilí byli u pečující tety na „propustce“ na základě souhlasu příslušného orgánu sociálně - právní ochrany dětí. Dle žalobce se však nejednalo o propustku dle § 42 odst. 7 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění účinném do 30. 9. 2015 (dále jen „zákon o sociálně-právní ochraně dětí“), neboť pečující teta není „jinou osobou“ ve smyslu tohoto ustanovení, ale jedná se o tutéž osobu, která má dítě svěřeno do přímé péče. K tomu uvádí, že ani orgán sociálně - právní ochrany dětí

nepovažoval pečující tetu za „jinou osobu“ vzhledem k tomu, že neposuzoval její bezúhonnost dle § 27 odst. 1 písm. e) zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Žalobce měl s péčí o nezletilé děti stejné náklady v době jejich pobytu u pečující tety, jako kdyby o ně pečovala v X. Dále žalobce nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že úlohou zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále je „zařízení“) je pouze „zajišťování základních potřeb dětí“. V takovém případě by zařízení nemohlo pro děti zajistit ani letní tábor či jiný prázdninový pobyt, na něž je ovšem příspěvek státu přiznáván. Tato hlavní úloha zařízení neznámá, že zařízení nebude děti rozvíjet a zajišťovat jim i jiné než základní potřeby, které rozvíjejí jejich osobnost (poznávání světa, kulturní a sportovní vyžití, psychickou a citovou pohodu) i s ohledem na to, že děti pobývají v zařízení i několik měsíců. Úzký výklad ustanovení zákona, který žalovaný zastává, je v rozporu s čl. 3 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte, dle něhož je třeba zajistit dítěti takovou ochranu a péči, která je nezbytná pro jeho blaho.

Žalobce dále namítal nesprávný způsob krácení státního příspěvku dle § 42g odst. písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, dle něhož se snižuje státní příspěvek o jednu třetinu za každý den pobytu dítěte mimo zařízení, pokud pobyt trvá „*po dobu 2 po sobě jdoucích kalendářních dnů*“. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí výslovně uvádí „*po dobu 2 dnů*“ nikoliv „*nejméně*“ či „*alespoň*“ dva dny. Tři nebo čtyři dny však nejsou dva dny. Dle žalobce je závazné paragrafované znění zákona a nikoli úmysl předkladatele zákona. Srovnání s ústavní výchovou není na místě, jelikož krácení státního příspěvku se týká pouze zařízení, zatímco odkaz žalovaného na § 30 zákona č. 109/2012 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ústavní výchově“) se týká krácení příspěvku rodičů při pobytu dětí u nich, což stanoví § 42f odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí obdobně za použití výrazu „alespoň 2 dnů po sobě jdoucích“. V případě krácení státního příspěvku však výraz „alespoň“ chybí. V případě pobytu dítěte mimo zařízení nemá žalobce nulové náklady na uvedené dítě, jak tvrdí žalovaný, jelikož žalobce má i nadále mzdové náklady a provozní náklady (energie, nájemné, telekomunikační služby apod.). Z výše částky státního příspěvku 760,-Kč je zřejmé, že není celá využita na stravu a potřeby dítěte, její větší část je tudíž určena na mzdové náklady a další provozní náklady. Žalobce v této souvislosti uvádí, že nejsou splněny podmínky pro odchýlení se od jazykového výkladu zákona o sociálně-právní ochraně dětí ze závažných důvodů, jak uvádí žalovaný. K tomu uvádí argumenty spočívající především v opakovaném tvrzení finančního poškození zřizovatele a srovnává financování dětských domovů a diagnostických ústavů.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že dle § 42g odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí je zákonná podmínka přiznání nároku na státní příspěvek spočívající v poskytování péče v prostorách zařízení (tedy nikoliv mimo jeho prostory) v kontextu právní úpravy důvodná, zejména s ohledem na potřeby těchto dětí a odpovídající kvalitu péče (včetně splnění materiálních, hygienických a technických podmínek provozu zařízení). Zároveň byla splněna zákonná podmínka souhlasu orgánu sociálně – právní ochrany dětí či zákonného zástupce s pobytem dětí mimo zařízení. Žalovaný má za to, že se děti nacházely mimo zařízení, jelikož domácnost nelze považovat za pracoviště zařízení, nejedná se ani o letní tábor či pobytovou akci organizovanou zařízením. Jedná se o péči soukromé fyzické osoby realizovanou v její domácnosti. Dále uvedl, že striktní jazykový výklad, dle něhož se jedná o dva dny, nikoliv o více dnů, nemůže obstát. Jak plyne z kontextu zákona,

důvodové zprávy k zákonu č. 401/2012 Sb. a metodických materiálů žalovaného, je zřejmý úmysl zákonodárce krátit státní příspěvek v případě, že se dítě nachází mimo zařízení dva dny a déle. I z logického výkladu plyne, že pokud se státní příspěvek krátí za dva dny, tím spíše se bude krátit za dobu delší. Žalovaný má tedy za to, že o výši státního příspěvku za měsíc červen 2015 bylo rozhodnuto v souladu s právními předpisy.

Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce v příloze k žádosti o státní příspěvek pro zřizovatele zařízení za měsíc červen 2015 mj. uvedl, že tři nezletilé děti pobývaly mimo zařízení v době od 15. 6. 2015 10:00 hod. do 21. 6. 2015 17:30 hod (dále též jen „rozhodná doba“). Pobývaly v domácnosti pečující tety X X. Pobyt X X v domácnosti X X v termínu od 15. 6. 2015 do 22. 6. 2015 povolil Magistrát města Ústí nad Labem, odbor sociálních věcí - oddělení sociálně – právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) dne 1. 6. 2015 s tím, že v domácnosti bylo několikrát provedeno šetření, z něhož bylo zjištěno, že jsou zde vhodné podmínky pro pobyt nezletilého. S pobytem nezletilých dětí X X a X X v domácnosti pečující tety X X souhlasil jejich otec X X.

Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci přiznán za měsíc červen státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilým dětem v zařízení v celkové výši 608.000,- Kč. V rozhodnutí prvostupňový orgán uvedl mj., že ve smyslu § 42g odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí pobývaly mimo zařízení také tři nezletilé děti v období od 15. 6. 2015 do 21. 6. 2015, tedy celkem 7 dnů. Z toho důvodu státní příspěvek odpovídajícím způsobem snížil.

Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce dne 27. 7. 2015 odvolání, v němž jako první odvolací důvod uvedl, že nesouhlasí s krácením státního příspěvku na tři nezletilé děti za dobu, kdy se nacházely na propustce u své pečující tety, neboť se jednalo o pobytovou akci, která je srovnatelná s táborem nebo víkendovou akcí hrazenou žalobcem. Péče o děti byla vykonávána v plném rozsahu, pouze na jiném místě. Pobyt se konal v pracovním týdnu pečující tety, která za práci obdržela mzdu, a dětem bylo žalobcem hrazeno stravné i veškeré další výdaje. Cílem pobytu bylo, aby se děti dostaly na zdravý vzduch a získaly další zážitky a zkušenosti, které by při pobytu v prostorách zařízení nemohly získat. Dále jako druhý odvolací důvod uvedl, že žádá o přiznání státního příspěvku na všechny umístěné děti za dobu, kdy byly na propustkách déle než 2 po sobě jdoucí kalendářní dny. Dle názoru žalobce se ustanovení § 42 odst. 3 písm. b) zákona týká pouze pobytu mimo zařízení v délce dvou dní, nikoliv pokud se jedná o pobyt v délce tří nebo čtyř dnů.

Prvostupňový orgán ve svém vyjádření k odvolání žalobce uvedl, že pokud jde o první odvolací důvod, a to krácení státního příspěvku za tři nezletilé děti, postupoval v souladu s § 42g odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Příspěvek krátil za rozhodnou dobu, neboť se tyto děti prokazatelně nacházely mimo prostory zařízení. Pokud se dítě nachází mimo prostory zařízení (ať již z důvodu pobytu dítěte u rodičů či jiných blízkých osob, v hostitelské péči, či v péči zdravotnického zařízení), je snížení příspěvku důvodné, neboť není ze strany zařízení poskytováno žádné plné přímé zaopatření, poradenství a další služby. Pobyt dítěte v domácnosti pečující tety nelze považovat za pobytovou akci zařízení, detašované pracoviště, ani rodinný X. Náklady uváděné žalobcem, které měl v souvislosti s pobytem u pečující tety, nevylučují krácení státního příspěvku. Pokud se jedná o druhý odvolací důvod, prvostupňový orgán uvedl, že z § 42g odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí jednoznačně vyplývá, že pokud dítě setrvává v zařízení pouze po část kalendářního měsíce, náleží zřizovateli zařízení poměrná část státního příspěvku. Pokud pobyt dítěte mimo zařízení trvá alespoň pod dobu 2 po sobě jdoucích kalendářních dnů, dochází

zcela logicky ke krácení státního příspěvku o 1/30 za každý den pobytu dítěte mimo zařízení. Výklad žalobce je pouze účelový, vedený snahou poukázat na nedokonalost právní úpravy a možnost jejího zneužití.

O odvolání žalobce rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. V odůvodnění uvedl, že dle § 42 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí (pozn. soudu správně § 42g odst. 1) má zřizovatel zařízení nárok na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilému dítěti v tomto zařízení (při splnění dalších zákonných podmínek). S podmínkou místa výkonu péče souvisí § 42g odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, který pro případ, že dítě pobývá mimo zařízení, zakotvuje krácení státního příspěvku o poměrnou část odpovídající délce pobytu mimo zařízení. Pro pobyt dítěte mimo zařízení je vyžadován souhlas, a to OSPOD dle § 42 odst. 7 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, pokud je dítě v zařízení umístěno na základě rozhodnutí soudu, nebo zákonného zástupce, pokud je dítě umístěno v zařízení v souladu s vůlí zákonného zástupce. Uvedl, že zákonná podmínka nároku na státní příspěvek spočívající v poskytování péče striktně v zařízení (a nikoli mimo jeho prostory), je v kontextu právní úpravy zařízení, podmínek výkonu jeho činnosti a charakteru péče, která je v něm poskytována, naprosto důvodná. Zákon s ohledem na potřeby dětí, které mají být v zařízení umisťovány, a odpovídající kvalitu péče stanoví podmínku pro vydání pověření ke zřizování zařízení mimo jiné též zajištění odpovídajících hygienických podmínek prokázané posudkem příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví. Dále musí zařízení prokázat i další potřebné materiální a technické podmínky pro činnost. Žalovaný má s ohledem na skutková zjištění a platnou právní úpravu za prokázané, že se nezletilé děti v rozhodném období nenacházely na letním táboře ani organizované pobytové akci, nýbrž v osobní péči soukromé fyzické osoby realizované v její rodinné domácnosti. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že v posuzovaném případě je touto fyzickou osobou zaměstnanec zařízení, ani tvrzené hrazení nákladů na poskytnutou péči zařízením v plné výši. Žalobcem tvrzený důvod dočasného pobytu mimo zařízení v domácnosti zaměstnance zařízení, spočívající v potřebě dětí „dostat se na zdravý vzduch“, se v kontextu povinnosti zařízení splňovat platné hygienické normy jeví lichým, stejně jako benefit nových zkušeností a zážitků dětí nabytých v domácnosti zaměstnance zařízení. S ohledem na shora uvedené, shledal žalovaný postup prvostupňového orgánu v souladu se zákonem a první odvolací bod nedůvodným.

K druhému odvolacímu bodu uvedl, že z důvodové zprávy k zákonu č. 401/2012 Sb., jímž byla změna ustanovení § 42g odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí provedena, z metodických materiálů žalovaného, které k dané problematice vydal a které jsou žalobci známy, jakož i z kontextu uvedeného ustanovení, v němž je ho užito, je zcela zřejmý úmysl zákonodárce v takových případech krátit příspěvek. Výlučně gramatický výklad žalobce, založený na absenci výrazu „alespoň“ nebo „nejméně“ z toho důvodu neobstojí. K nemožnosti užití výlučně jazykového výkladu odkazoval na usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2005, sp. zn. III. ÚS 494/05, který mj. uvedl, „že jazykový výklad představuje toliko prvotní přiblížení se k aplikované právní normě“. Snížení různých druhů plateb a příspěvků za dny pobytu dítěte mimo pobytové zařízení je standardní součástí právní úpravy provozu a financování takových zařízení. V tom smyslu odkázal na úpravu snížení příspěvku na úhradu péče poskytované dětem v ústavní výchově dle § 30 zákona o ústavní výchově. Obdobná úprava krácení platí i pro děti vyžadující okamžitou pomoc pro příspěvek na úhradu pobytu a péče, který jsou povinni platit rodiče dle § 42f zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Účelem napadeného ustanovení § 42g odst. 3 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně

děti je kopírovat stabilní úpravu krácení státního příspěvku za dobu pobytu dítěte mimo pobytové zařízení. V tom smyslu odkázal žalovaný i na shodný časový limit v podobě patnácté hodiny jako mezníku pro započítání dne, který je shodný ve všech odkazovaných úpravách. Tento výklad předmětného ustanovení je podpořen závěry výkladu logického (*argumentum a minori ad maius* – krátí-li se příspěvek za pobyt trvající 2 po sobě jdoucí dny, tím spíše se krátí za dobu trvající déle než dva po sobě jdoucí dny), výkladu systematického (komparací interpretované normy s právní úpravou popsanou shora), i výkladu teleologického (účel vykládaného ustanovení uvádí důvodová zpráva k zákonu č. 401/2012 Sb.). S ohledem na shora uvedené neshledal žalovaný v postupu prvostupňového orgánu při krácení státního příspěvku pochybení a odvolání žalobce shledal i v tomto odvolacím bodu nedůvodným.

Soud po zjištění, že žaloba je včasná, podaná oprávněnou osobou a že jsou splněny i další podmínky jejího věcného projednání, napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů přezkoumal, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Dle ustanovení § 42g odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí má zřizovatel zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nárok na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilému dítěti v tomto zařízení na základě rozhodnutí soudu nebo na základě žádosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Dle odst. 3 citovaného ustanovení se státní příspěvek snižuje o jednu třicetinu za každý den, v němž dítě pobývá mimo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a pobyt mimo toto zařízení trvá po dobu 2 po sobě jdoucích kalendářních dnů; den, ve kterém dítě odejde ze zařízení v době po patnácté hodině, nebo den, ve kterém se vrátí do zařízení před patnáctou hodinou, se do doby 2 dnů po sobě jdoucích nezahrnuje.

Dle ustanovení § 42 odst. 7 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí pokud je dítě umístěno v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu, může být povolen pobyt dítěte mimo toto zařízení u rodičů nebo jiných fyzických osob obdobně podle § 30.

Dle ustanovení § 30 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí může ředitel ústavního zařízení jen po předchozím písemném souhlasu obecního úřadu obce s rozšířenou působností povolit dítěti, které je v ústavním zařízení umístěno na základě rozhodnutí soudu, pobyt u rodičů, popřípadě jiných fyzických osob, a to nejvýše v rozsahu 30 kalendářních dnů při prvním pobytu u těchto osob. Dle odst. 3 citovaného ustanovení při vydávání písemného souhlasu s pobytem dítěte mimo ústav podle odstavce 1 obecní úřad obce s rozšířenou působností přihlíží zejména k rodinnému a sociálnímu prostředí, v němž bude dítě pobývat, a individuálnímu plánu ochrany dítěte, je-li zpracován. V případě pobytu dítěte u jiných fyzických osob než rodičů, prarodičů nebo sourozenců, posuzuje se jejich bezúhonnost podle § 27 odst. 1 písm. e).

Žalobce jako první žalobní bod uvedl, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť státní příspěvek neměl být krácen po rozhodnou dobu, po kterou se tři nezletilé děti nacházely na prázdninovém pobytu v domácnosti své pečující tety, jelikož se nejednalo o pobyt mimo zařízení, který by krácení odůvodňoval. Soud se nejprve zabýval posouzením, zda se v daném případě jednalo o pobyt tří nezletilých dětí mimo zařízení u tzv. „jiné osoby“ ve smyslu § 30 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí vyžadující tzv. propustku nebo šlo o péči zajišťovanou zařízením, za níž náleží státní příspěvek, jak tvrdí žalobce.

Účelem zařízení v souladu s § 42 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí je poskytnout akutně ohroženým dětem nezbytnou ochranu a pomoc, která spočívá

v uspokojování základních životních potřeb, včetně ubytování, zajištění zdravotních služeb, psychologické a jiné obdobné nutné péči. K tomu obdobně uvádí komentářová literatura, že nutná péče je poskytována dětem „*zpravidla po krátkou dobu, než bude vyřešena jejich situace a zajištěna odpovídajícím způsobem péče o ně (návrat do původní rodiny, zajištění náhradní rodinné péče či umístění do ústavního zařízení)*”; viz Hovorka, D., Macela, M., Krístek, A., Trubačová, K., Zárasová, Z.: Zákon o sociálně-právní ochraně dětí: komentář. 2015. Praha: Wolters Kluwer, a. s. Povinností zařízení je poskytnout dětem kromě základního zaopatření v podobě ubytování, stravy a ošacení, i další služby uvedené v § 42a odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, tedy zejména zabezpečení výchovné péče, zdravotních služeb, podmínek pro zájmovou činnost, pomoc při přípravě dětí do školy, odbornou péči prostřednictvím sociálního pracovníka a psychologa atd. Zařízení má také povinnosti vůči rodičům umístěných dětí, kdy je povinno spolupracovat s rodinou dítěte a poskytnout této rodině pomoc při vyřizování a zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, zajistit jim terapii, nácvik rodičovských a dalších dovedností, které rodič nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte nezbytně potřebuje pro péči a výchovu dítěte [§ 42a odst. 1 písm. h) zákona o sociálně-právní ochraně dětí]. Zařízení pak může podle § 42a odst. 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí vykonávat svou činnost jen v objektu nebo prostorách, které umožňují zajištění přijetí dítěte, ubytování a přípravu dětí na školní vyučování, stravování a zájmovou činnost ve volném čase. Požadavky na tyto prostory jsou stanoveny v § 49 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí; těmi jsou odpovídající hygienické, materiální a technické podmínky v souladu s předpokládanou činností a výkonem sociálně-právní ochrany. Splnění těchto požadavků je jednou z podmínek pro vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany v zařízení sociálně-právní ochrany či v jeho detašovaném pracovišti.

Z § 42g odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí plyne, že při splnění dalších zákonných podmínek, má zřizovatel zařízení nárok na státní příspěvek za pobyt a péči poskytovanou nezletilému dítěti v tomto zařízení. Nárok je podmíněn péčí o dítě v „tomto zařízení“, tedy v prostorách zařízení, ke kterému bylo vydáno pověření ve smyslu shora uvedeném a v němž jsou dítěti (a jeho rodičům) poskytovány veškeré služby shora uvedené; naopak nárok není dán, je-li o dítě pečováno mimo místo zařízení.

Žalobce tvrdí, že skutečnost, že pečující teta není tzv. jinou osobou, dokládá to, že příslušný OSPOD neposuzoval při povolení pobytu u zaměstnankyně žalobce její bezúhonnost dle § 30 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí ve spojení s § 27 odst. 1 písm. e) téhož zákona. V tom se však mýlí. Z vyjádření příslušného OSPOD totiž plyne, že podmínky v domácnosti zaměstnankyně žalobce byly již dříve posuzovány. Z toho lze dovodit, že i bezúhonnost zaměstnankyně žalobce byla již v minulosti předmětem posouzení. Proto zejména s ohledem na skutečnost, že se jedná o zaměstnankyni žalobce, by bylo zcela nadbytečné její bezúhonnost opakovaně posuzovat. Ostatně bezúhonnost všech fyzických osob, které budou přímo sociálně-právní ochranu poskytovat, je podle § 49 odst. písm. c) zákona o sociálně-právní ochraně dětí jednou z podmínek pro vydání pověření k výkonu činnosti zařízení. Tento argument žalobce, kterým se snaží prokázat, že hlídací teta není „jinou osobou“ ve smyslu § 42 odst. 7 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, tak není důvodný. S pobytem dítěte v domácnosti zaměstnance zařízení za souhlasu OSPOD ostatně počítá i stanovisko žalovaného (MPSV: Stanovisko k možnosti návštěv dětí v domácnosti zaměstnankyň a zaměstnanců zařízení pro výkon ústavní výchovy a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ze dne 29. 6. 2011, č. j. 2011/51046-21), ve kterém uvádí, že „*předchozí písemný souhlas OSPOD musí být udělen i pro potřeby návštěvy nebo*

dočasného pobytu dítěte v domácnosti zaměstnankyně a zaměstnance ústavního zařízení nebo ZDVOP, bez ohledu na skutečnost, zda zaměstnankyně a zaměstnanec zařízení pečují o dítě ve své domácnosti v rámci plnění svých pracovněprávních povinností (tj. během své pracovní doby), tj. zajišťují péči o dítě v zastoupení příslušného zařízení, nebo zda tuto péči vykonávají v mimopracovní době jako soukromé osoby. Podstatné je, že se jedná o pobyt dítěte mimo areál zařízení v domácnosti zaměstnankyně a zaměstnance zařízení.“ V souladu s § 30 zákona o sociálně-právní ochraně dětí je tak vyžadován souhlas příslušného OSPOD či zákonného zástupce pro pobyt dítěte u tzv. jiné fyzické osoby.

Soud nespochybňuje, že v případě pobytu dětí mimo prostory zařízení v soukromé domácnosti zaměstnance zařízení vznikají zřizovateli s tímto pobytem uváděné náklady (zejména stravné, mzdové náklady a cestovné), avšak vznik těchto nákladů nijak nevylučuje krácení státního příspěvku, neboť po tuto dobu není dítěti poskytován celý rozsah péče, kterou je zařízení povinno poskytovat, ani není poskytována v prostorách k tomu určených a za tím účelem schválených. Stát za stanovených podmínek na péči a pobyt dětí v zařízeních pouze přispívá, nefinancuje veškeré náklady na provoz zařízení, ale jen ty, které si vyhradil. Samotný fakt vzniku nákladů zařízení není důvodem pro financování těchto nákladů státem, neboť státní příspěvek poskytuje jen při splnění zákonem stanovených podmínek. Financování zařízení tohoto typu je vícezdrojové. Mezi další zdroje patří dotace krajských či obecních úřadů, finanční dary či jiné granty, výplata sociálních dávek náležejících umístěným dětem (např. přídavek na děti, sociální příplatek apod.), příspěvky rodičů, případně jiné platby klientů, sponzorské finanční dary. S ohledem na shora uvedené soud uzavírá, že ačkoliv zařízení vznikly náklady s pobytem tří nezletilých dětí mimo zařízení v rozhodné době, nesplňují tyto náklady podmínky pro jejich hrazení ze státního příspěvku. Pokud se jedná o argumenty žalobce ohledně přínosu pobytu v domácnosti zaměstnance pro nezletilé děti, nemá toto na splnění podmínek pro poskytnutí státního příspěvku vliv. Nezletilé děti se v rozhodném období nacházely v osobní péči tzv. „jiné fyzické osoby“ ve smyslu § 30 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, v její rodinné domácnosti, tedy nacházely se mimo prostory zařízení a z toho důvodu byl žalobci v souladu se zákonem zkrácen státní příspěvek. Tento žalobní bod není důvodný.

Žalobce jako druhý žalobní bod uvedl, že napadené rozhodnutí je dále nezákonné z důvodu krácení státního příspěvku za dny pobytu dětí mimo prostory zařízení, přesahující dva dny. Žalobce zastává jazykový výklad, dle něhož § 42g odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí upravuje krácení státního příspěvku o jednu třicetinu za den pobytu dítěte mimo zařízení pouze po dobu dvou dní pobytu, což vyvozuje z textace zákona, že ke krácení dochází při pobytu mimo zařízení, který „trvá po dobu 2 po sobě jdoucích kalendářních dnů“ (dále též jen „předmětné ustanovení“).

Jak uvedl Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 33/97, „*neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jazykového výkladu; jazykový výklad představuje toliko prvotní přiblížení se k aplikované právní normě, je východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.)*.“ Z důvodové zprávy k zákonu č. 401/2012 Sb., který novelizoval zákon o sociálně - právní ochrany dětí, plyne, že krácení státního příspěvku bylo zavedeno do právní úpravy z důvodu řešení situací, kdy dítě v zařízení fakticky nepobývá (je např. na dlouhodobé návštěvě u příbuzných) a je na něj vyplácen státní příspěvek. Smyslem krácení státního příspěvku je vyplácet ho pouze po dobu, po kterou dítě v zařízení skutečně pobývá, a s jeho pobytem vznikají náklady. Jak plyne

z textu důvodové zprávy, „navrhuje se proto stanovit, že v případě pobytu dítěte mimo zařízení po dobu alespoň 2 po sobě jdoucích dnů se státní příspěvek snižuje o jednu třicetinu za každý den pobytu dítěte mimo zařízení, obdobně jako je tomu v úpravě příspěvku na úhradu pobytu a péče v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 42f odst. 2 nebo v úpravě příspěvku na úhradu péče poskytované dětem ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy podle § 30 odst. 2 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.“ Úmyslem zákonodárce proto bylo krátit příspěvek, pokud se dítě nachází mimo zařízení alespoň 2 po sobě jdoucí dny, přičemž se mělo jednat o obdobnou úpravu jako u § 42f odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí či § 30 odst. 2 zákona o ústavní výchově, v nichž je krácení konstruováno s ohledem na počet dnů výrazem „alespoň“. Ačkoliv v důvodové zprávě zákonodárce navrhl krácení státního příspěvku za minimálně dva dny nepřítomnosti dítěte po sobě jdoucí (za použití výrazu „alespoň“), do textu novely toto skutečně výslovně nepromítl.

Soud se nicméně ztotožňuje s názorem žalovaného, pokud se jedná o logickou metodu výkladu daného ustanovení, tedy že pokud se příspěvek krátí za dva dny po sobě jdoucí nepřítomnosti, tím spíše se musí krátit i za více dnů po sobě jdoucích. Zároveň je tento výklad nesporně podpořen výkladem teleologickým, tedy smyslem a účelem přijaté novely, kterým je krácení příspěvku za dobu faktického pobytu dítěte mimo zařízení, jak je podrobně rozvedeno shora. Dle stanoviska Ústavního soudu ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96 „vázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona. V případě konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem je důležité stanovit podmínky priority výkladu e ratione legis před výkladem jazykovým, podmínky, jež by měly představovat bariéru možné libovůle při aplikaci práva... Smysl a účel zákona lze dovodit především z autentických dokumentů, vypovídajících o vůli a záměrech zákonodárce, mezi něž patří důvodová zpráva k návrhu zákona...“ Striktní jazykový výklad předmětného ustanovení zastávaný žalobcem je v rozporu s účelem a smyslem přijetí právní úpravy krácení státního příspěvku a je nutné ho odmítnout.

Vzhledem k tomu, že soud neshledal žalobní body důvodnými a nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, proto mu nárok na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovanému dle obsahu spisu nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **I z e** podat kasační stížnost ve lhůtě **dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je

posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 12. května 2017

Mgr. Jitka Zavřelová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost: Alena Lébllová